

působí na soustavu tělesnou a jeví se na venek v poruchách funkcí té neb oné části těla, tedy v přerušení zdraví. Vzniká proto i takové porušení zdraví z činu vykonaného v úmyslu nepřátelském, jelikož by nebylo nastalo, kdyby tu nebylo tohoto činu. Pochybeným je poukaz stížnosti na rozhodnutí nejvyššího soudu vídeňského ze dne 11. února 1920 Kr VII 95/9 sb. čís. 3719, neboť tam se jedná o případ, kde pachatelé vůbec nepoužili fyzického násilí proti poškozenému, vůbec na něho ruky nevložili a s ním ani zle nenakládali. Pochybeným jest i další poukaz, že kdo vystřelí z pistole vedle jiné osoby ránu, aby ji postrašil, neodpovídá ani za vraždu, ani za těžké poškození na těle, vzejde-li následkem toho z leknutí smrt nebo psychosa oné osoby, neboť předpokládaný úmysl není ani úmyslem, osobu usmrtit, ani úmyslem nepřátelským, směřujícím proti neporušenosti těla.

Čís. 821.

Orgán občanské kontroly při ministerstvu zásobování není vrchnostenskou osobou ve smyslu § 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1922, Kr I 545/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. února 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem shluknutí dle § 279 tr. zák. a přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením dle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a obžalovaného z obžaloby sprostil.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným přechinem dle § 279 tr. zák., že dne 21. září 1920 v Praze proti Josefu C-ovi, členu občanské kontroly při ministerstvu zásobování, tedy osobě v § 68 tr. zák. jmenované, když konal vrchnostenský příkaz, pokud se týče úřad a službu, více lidí ku zprotivení se vybízel, a přestupkem dle § 312 tr. zák., že při téže příležitosti Josefa C-a, členu občanské kontroly při ministerstvu zásobování, tedy osobu v § 68 tr. zák. jmenovanou, když konal vrchnostenský příkaz, pokud se týče úřad a službu slovy urazil.

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje proti odsuzujícím výrokům pro přečin dle § 279 tr. zák. a přestupek dle § 312 tr. zák. důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř. S hlediska čís. 9 a) uplatňuje, že skutkové podstaty trestných činů zde není proto, že Josef C., jako člen t. zv. občanské kontroly nenáleží k osobám, jmenovaným v § 68 tr. zák., a že, i kdyby tomu tak bylo, nebylo by tu skutkové podstaty trestných činů, poněvadž obžalovanému jednak vlastnost C-ova jako osoby vrchnostenské známa nebyla, jednak domnělé trestné činy spáchány byly v době, kdy C-a již nebyl ve výkonu svého úřadu nebo vrchnostenského příkazu. Nutno tudíž především zkoumati otázku, zda byl C. osobou, v § 68 tr. zák. jmenovanou, tedy vrchnostenskou osobou. Ježto § 68 tr. zák. ve svém jenom příkladném výpočtu členů občanské kontroly výslovně neuvádí, nutno zjistiti, zda mají tyto osoby jinak náležitosti v tomto § předpokládané, tudíž obzvláště, zda byla tato náležitost — vlastnost vrchno-

stenské osoby — jmenovaným členům snad výslovně přiřčena jiným platným zákonem anebo nařízením, vydaným na základě takového zákona a vyhlášeným ve sbírce zákonů a nařízení. Vyhražuje ústavní listina v § 89 výslovně ustrojení nižších úřadů státní správy zákonu, jenž podrobnou úpravu může svěřiti nařízení. V tomto směru uvádí napadený rozsudek, »že důvěrníci občanské kontroly, ježto ohledně nich žádný zvláštní zákon vydán nebyl, nemohou býti dle §§ 89 a 90 ústavní listiny považováni za orgány správy veřejné«, uvádí však dále, že jednotlivá ministerstva byla oprávněna dle zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 337 sb. z. a n. činiti opatření k úpravě mimořádných poměrů, způsobených válkou, a že takovým opatřením bylo zřízení občanské kontroly při ministerstvu zásobování ve smyslu § 17 nař. vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920 a vydání návodu pro sbor občanské kontroly a legitimací pro důvěrníky. I když se připustí, že na základě citovaného zákona čís. 337/20 mohlo býti vydáno takové nařízení, jímž byla zřízena občanská kontrola — což jest vzhledem na předpoklady § 1 tohoto zákona ovšem pochybné —, nelze přehlédnouti, že nařízení takové, by mělo závaznou platnost vůči třetím osobám, musilo by vyhověti ostatním náležitostem zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 1 sb. z. a n., po případě ze dne 13. března 1919, čís. 139 sb. z. a n., že by tudíž musilo býti vyhlášeno jedině přípustným způsobem, totiž ve sbírce zákonů a nařízení, což se však nestalo. Zástupce generální prokuratury uvedl při zrušovací líčení, že povaha členů občanské kontroly jakožto vrchnostenských osob se prý zakládá na ustanovení § 40 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jež bylo pak nahrazeno nařízením vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n. Prv uvedeně nařízení se však na tento případ nevztahuje, poněvadž dle svého doslovu upravuje jen práva dozorčích orgánů zkušeben cen, nehledíc ani k tomu, že by i dle tohoto nařízení C. byl vystoupil z rámce působnosti, propůjčené tímto nařízením dozorčím orgánům. Druhé nařízení (čís. 516/20) se však na tento případ již z toho důvodu nevztahuje, poněvadž bylo vyhlášeno 18. září 1920 a nabylo účinnosti teprve dne 3. října 1920, tudíž po spáchání činu. Z uvedeného je tudíž patřno, že C. nebyl vrchnostenskou osobou, poněvadž zřízení této občanské kontroly — jakožto nižšího úřadu státní správy — nestalo se zákonným způsobem, takže ani jednotlivý její orgán nemůže požívat ochrany zaručené zákonem vrchnostenské osobě, tudíž osobě, jež čerpá svou oprávněnost k úřednímu jednání z působnosti, propůjčené úřadu, kteréhož jest členem, ústavní listinou. Jediná okolnost, že C. byl ustanoven »důvěrníkem dobrovolné občanské kontroly« ministerstvem pro zásobování lidu, nestačí dle toho, co bylo uvedeno, by mu propůjčila povahu vrchnostenské osoby, jelikož zřízení této kontroly ministerstvem pro zásobování lidu nestalo se platným způsobem, kontrola tato tudíž jako úřad v právním smyslu vůbec neexistuje a zřizenci takového úřadu tudíž nejsou vrchnostenskými osobami, poněvadž svou funkci nemohou odvozovati z moci tohoto — ani neexistujícího — úřadu. Nesprávně proto posoudil soud první stolice tuto trestní věc po stránce právní, když přiznal C-ovi povahu osoby, jmenované v § 68 tr. zák., jež mu nepřísluší, a bylo proto zmateční stížnosti z důvodu zmatku čís. 9 a) § 281 tr. ř. vyhověti, odsuzující rozsudek jako zmatečný zrušiti a obžalovaného dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostiti obžaloby

jak pro přečin shluknutí, tak i pro přestupek urážky strážce, kterýžto přestupek rovněž předpokládá osobu úřední.

Čís. 822.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Řetězového obchodu dopouští se i ten, kdo prodává kuřivo ve své živnosti hostinské jen, by hosty si udržel.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1922, Kr II 587/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Novém Jičíně ze dne 27. května 1921, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin řetězového obchodu ve smyslu § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Stížnost veřejného obžalobce napadá rozsudek první stolice, jímž obžalovaný byl sprostěn z obžaloby pro přečin řetězového obchodu dle § 11 č. 4 lich. zák. z důvodu čís. 9 lit. a) šu 281 tr. ř.; nelze jí upřít oprávněnosti. Nalézací soud nenabyl přesvědčení, že obžalovaný prodával cigarety hostům, by s nimi provozoval obchod, a že tudíž se vsunul jako škodlivý mezičlánek mezi výrobce a spotřebitele. Než dospěl k tomuto výroku z předpokladů právně mylných a bezvýznamných. Že obžalovaný nevěděl o tom, že cigarety prodávati nesmí, je, lze-li této větě rozhodovacích důvodů rozuměti tak, že obžalovaný nevěděl, že obchodování kuřivem je vyhrazeno státu a povolaným jím k tomu trafikantům, s hlediska přečinu řetězového obchodu bezvýznamno, poněvadž podstata tohoto přečinu nespočívá v povaze zboží, jímž, nýbrž ve způsobu, jakým jím bylo obchodováno; nutno-li však rozuměti oné větě tak, že obžalovaný nevěděl, že nesmí prodávati cigarety, které si opatřil nikoliv u výrobce nebo velkoobchodníka, nýbrž pod rukou od neznámého vojáka, pak nevědomost obžalovaného není než neznalostí zákona o řetězovém obchodě, která ho dle § 233 tr. zák. odpovědnosti a trestnosti nesproštuje. Že dále obžalovaný prodával cigarety pouze hostům z tím účelem, aby si je udržel, pokud se týče aby svým hostům vyhověl a tak svou živnost, v začátcích jsoucí, udržel, není než pohnutkou činu, která, jsouc proto co do otázky trestnosti bezvýznamna, nevylučuje vědomí, skutkovou podstatou řetězového obchodu předpokládaného, totiž vědomí, že obžalovaný vsunul se jako zbytečný mezičlánek do přechodu cigaret z výroby do spotřeby. Ovšem jest obchodování činností výdělečnou, při níž náklady a zisk obchodujícího přesunují se na kupitele, tedy maloobchodníkem přímo na spotřebitele; než skutečný obchodníkův zisk nemusí jeviti se právě v číslici prodejní ceny; obchodník může najíti odměny za své přičinění ve směru jiném a to zejména živnostník, obchodující více druhů zboží, ve výtěžku obchodování ostatními druhy zboží;